

València

De calderer a futbolista. Hipólito Tarín va nèixer a Torís, l'últim any del segle XIX. Treballà de calderer a València. Enmig dels martells i el flaïre del coure, va aficionar-se al futbol. Abans va ser àrbitre i va patir també l'explosió d'una bomba al Café Suizo.

Jugador del València CF, víctima d'una bomba

► Hipólito Tarín Tarín fou ferit per una bomba al Café Suizo el 1920, lloc habitual de reunió d'activistes del moviment obrer. El «calderer» de Torís encara no jugava al València CF



Francesc J. Hernández
DEPARTAMENT DE SOCIOLOGIA
UNIVERSITAT DE VALÈNCIA

■ Hipólito Tarín Tarín fou ferit per una bomba al cafè Suizo el 1920. Però aleshores encara no era jugador del València CF; ni tan sols futbolista. Tarín va nèixer a Torís, l'últim any del segle XIX. Es traslladà a la capital on, de jove, treballà de calderer. Enmig del repic dels martells i el flaïre del coure, Tarín va aficionar-se al futbol. Decidí exercir d'àrbitre o «referée», com es deia aleshores. Així apareix en les cròniques periodístiques del 1920, any que l'atzar volgué també que es trobava en el radi de la metralla d'una bomba. La nit del diumenge 23 de maig, potser celebrant la jornada futbolística, Tarín estava al Café Suizo de València, a la Baixada de Sant Francesc (on després hi hagué el Cine Suizo, a l'actual Plaça de l'Ajuntament). A mitjanit explotà una bomba potent, carregada de metralla. L'artefacte estava dipositat al fons del local, que tenia una configuració estreta i en forma d'ella, a l'anomenada sala del dòmino. Allà, baix d'un vetllador, algú havia deixat l'artefacte i havia calat foc la metralla o aquesta s'havia encès casualment per alguna burlla.

La policia suposà que la bomba s'havia activat accidentalment, ja que aquell cafè era un lloc habitual de reunió d'activistes del moviment obrer. Per això procedí a detindre persones amb filiació sindical que estaven al Suizo. En pocs dies, els sospitosos ingressaren a la presó. L'explosió fou potent: derribà un mur, va fer volar una clau de ferro, trencà una canonada d'aigua (la qual cosa produí una petita inundació) i destrossà els aparells elèctrics i de gas. La clientela, formada en aquella hora per gent jove, que es trobava més pròxima a la deflagració fou afectada per la bomba. El més greu dels ferits fou el jove ebenista Francisco Bautista Francés Valiente, el qual, crivellat per la metralla i amb ferides a les costelles, va morir molt poc després a l'hospital. El seu soterrament fou presidit per l'alcalde i el governador civil.

En la llista de ferits trobem un fuster, un escriptor, un caixista i al-



► **PROTAGONISTA EN EL CAMP I FORA D'ELL.** Hipólito Tarín Tarín. 1 Plana del «Mundo Gráfico» que recull l'atemptat en el Café Suizo en 1920 i la llista dels ferits. 2 CARLOS PASCUAL 3 Hipólito 4 LA GRAN HISTORIA DEL VALÈNCIA CF 5 Partit del València contra el FC Barcelona en el camp de Las Corts (1923). En aquell equip jugava ja Hipólito Tarín 6 LA GRAN HISTORIA DEL VCF DE JAIME HERNÁNDEZ PERPIÑÀ

guns jornaleros. Aquells dies, en mig d'una vaga general, es vivien jornades de plom a la ciutat de València. Hi havia assemblees de treballadors i els sindicalistes empresonats mantenien una vaga de fam. Hores abans de la bomba del cafè Suizo, uns pistolers havien matat dos trets d'una browning un guàrdia de seguretat, Miguel Villarroya, al cantó del carrer Comte d'Almodóvar i Figuereta, a l'actual Plaça de la Mare de Déu. També va explotar una bomba a una de les ferreteries d'Ernesto Ferrer (en tenia tres) i una altra a l'amfiteatre de l'Àpolo, mentre es representava el segon acte de la sarsuela «Los Saltimbanquis». El públic del teatre, una mica escàs, es llançà espavilat a les portes. El popular primer actor Anselmo Fernández, que estava present encara que no treballava a la sarsuela, es posà d'un bot davant l'orquestra i va fer que els músics arrencaren amb el pasodoble «El Gallo». La música tranquil·litza la massa atemorida d'espectadors, encara que més bé l'hauria d'haver inquietat perquè feia una setmana que el germà d'El Gallo, anomenat



HIPÓLITO TARÍN
Herido a consecuencia de la explosión de la bomba en el café Suizo



Joselito havia estat mortalment ferit per ballar a Talavera de la Reina. Pocs hores després de la bomba del cafè Suizo va explotar una altra a la sala de billar del cafè España, al costat del Suizo. Al cine Moderno posaren altra bomba, feta de dinamita negra i amb una capa de ciment, però no explotà perquè se li apagà la metralla. Així mateix quedà sense detonar una bomba col·locada en un molí de farina de la zona marítima, on hi havia una intensa activitat sindical.

Àrbitre i futbolista

Tarín hagué de recuperar-se prompte de les ferides de la bomba, perquè el diumenge 18 de juliol de 1920 el trobem arbitrant un partit de la Copa València entre el Llewant i el Stadium. L'actuació de Tarín fou qualificada d'aquesta manera en la crònica esportiva: «El referée, bien, aunque poco enérgico». Tal vegada, descripcions així animaren en ell un canvi d'actitud. En el tercer partit del campionat, en el qual jugaren València i Stadium, un centrecampista del València li va fer la traveta a un davanter del Stadium



al mig del camp i l'àrbitre, és a dir Tarín, davant la sorpresa general, decretà penal (!) a favor del València. La crònica periodística conclouia: «Se impone una visita de inspección por parte del Colegio Nacional de referéres».

Tarín també va arbitrar la semifinal i la final de la Copa de l'Ajuntament de l'any següent, partits que va guanyar el València CF; en els dos casos, al Gimnàstic. Encara que la seua actuació fou qualificada de correcta per la premsa, cal parlar esment en la descripció que la crònica esportiva va fer del primer gol del Gimnàstic en la semifinal: «El empate consiguió el Gimnástico, en una parada del portero, que al retener excesivamente, dió ocasión a que le cargaran tres jugadores, entrando el balón en el goal». Certament, en aquella època es jugava futbol d'una altra manera. Un any després, Hipólito Tarín s'incorporava al València CF com a jugador. Potser en el seu fitxatge va influir el fet que el nou i primer president del club, Octavio Augusto Milego, també havia exercit de «referée» i, fins i tot, havia constituït en 1921 el

Col·legi Regional Valencià d'Àrbitres. El 30 de juliol de 1922, Tarín va fer el seu debut al camp de Les Corts contra el Barça, amb derrota dels visitants. En la temporada següent, Tarín va prendre part en un esdeveniment històric. El 20 de maig de 1923, el València CF canvià el camp d'Algirós pel de Mestalla amb un enfrontament benèfic amb l'etern rival, el Llewant. Amb la samarreta blanca del València CF, Tarín jugà 66 partits com a titular i 2 com a suplent. Tarín era un futbolista decidit. Jugava de centrecampista, encara que tenia tendència a pujar a l'atac i buscar l'enfrontament, a l'estil de Zidane. De fet, en alguna fotografia se l'identifica com davanter. Per aquest estil ofensiu i pel seu nas prominent, la premsa es referia de vegades a ell com «Cyrano».

De la seua tendència a l'enfrontament dona compte el fet que fou expulsat moltes vegades, entre elles en l'històric partit en el qual el València CF arribava per primera vegada a la final de la Copa d'Espanya. Fou en la temporada 1922/23 contra el Gijón. El 17 de juny de 1923, en un partit entre el València i l'Europa de Barcelona, Tarín va fer una entrada al porter Bordoy que provocà una gran baralla. Els espectadors botaren a la gespa del nou Mestalla i agrediren el jugador català Artus, la qual cosa determinà la intervenció de la guàrdia civil i que els companys de l'agredit abandonaren el camp. Potser la millor actuació de Tarín fou en un partit del València contra la Florence de Gènova, que fou derrotada per 7 a 0. Tarín va fer un hat trick. Després de la seua estada al València CF, Tarín continuà jugant en l'Alcodiam d'Alcoi, l'Atlético València o el Burjassot CF. Tarín va morir el 13 de gener de 1978, mentre una onada de fred intens s'estenia per les nostres terres.